

ESSPRESS

Falck Eesti infoleht nr 5 (59) • september 2004

Falck

Missioon

Meie missiooniks on:

- ennetada õnnetusi
- aidata hädas
- vähendada riske
- kaitsta vara

Visioon

Olla nr 1 turva- ja päästeteenuste pakkuja Eestis.

Väärtused

Oleme:

- usaldusväärsed
- kiired
- abivalmid
- hoolivad

Falcki püüdlused Eesti spordi edendamisel on end õigustanud – turvaettevõtte "oma sportlane" Aleksander Tammert tõi Ateena olümpiamängudel kaasa kettaheite pronksmedali. Loe lk 6.

TOOMAS HUIKSCANPIX

Töötajate esindajate uued valimised

2000. aasta detsembrist sai meie ettevõttes alguse edumeelne traditsioon valida töötajate hulgast nende kõige väärilisemad esindajad Töönõukogusse, et tööandjaga koos arutada olulisi probleeme meie tööelus ning arendada sotsiaalset dialoogi.

Sotsiaalne dialoog ei tähenda igapäevases elus midagi muud, kui et tööandja vahetab töötajatega olulist informatsiooni ning tutvustab ettevõtte arenguplaane, töötajate esindajad aga toovad tippjuhtideni töötajate arvamuse ning aitavad esile tuua ning lahendada kitsaskohti meie ettevõtte töös. Väga tähtis osa sellest tegevusest on pikaajaliste koostöötingimuste kokkuleppimine Kollektiivlepingus.

Alljärgnev valimiste jutt puudutab eelkõige Põhja regiooni, meie kontserni teised ettevõtted on juriidiliselt iseseisvad tööandjad oma kollektiivlepingutega ja nende töövormid lepivad kokku kohapeal.

Töönõukogu, mis Falck Eestis täidab nii töökeskkonna ja -tervishoiu seaduses nõutud töökeskkonnanõukogu kui ka sotsiaalse dialoogi pidamise rolli, koguneb regulaarselt iga kuu kolmandal kolmapäeval.

Regulaarselt osalevad koosolekutel ka Turvatöötajate Ametiühingu juhatuse liikmed.

Käesoleva kirjutise peamiseks ülesandeks on informeerida meie töötajaid sellest, et taas kord on aeg korraldada oma esindajate valimised, kuna ühel Töönõukogu liikmel, **Marvin Torgal** on volituste tähtaeg lõppemas. Administratsiooni töötajate esindaja **Anne Vomm** on töölt lahkunud.

Töönõukogu algusest kehtib meil ka esindajate valimise kord. Kord peab kindlasti arvestama valimistele seaduses esitatud nõudmisi, samas tuleb arvestada ka ettevõtte eripäraga ja Falck Eesti korraldab vastavalt asjaoludele oma valimised kirjalikul teel. Üldkoosoleku kokkukutsumine mitme tuhande töötajaga 7 päeva nädalas töötavas ettevõttes on ju praktiliselt teostamatu ülesanne.

Falck Eesti eripära on ka see,

et meie töötajate esindajad täidavad nii usaldusisikute kui töökeskkonna volinike ülesandeid. Sageli on töökeskkonna ja töösuhete alased probleemid nii omavahel põimunud, et kahe erineva esinduskogu töö ülevõtmisel ei ole sisulist mõtet – lahendused on ju ühised.

Ülaltoodu kokkuvõttena kuulutan välja töötajate usaldusisikute kandidaatide esitamise tähtajaga 18. oktoober 2004. Kandidaate saavad üles seada töötajate grupid, mille suurus on vähemalt 25 inimest. See tähendab, et oodatud on kirjalikud avaldused, milles on kirjas kandidaadi nimi ja ametikoht ning vähemalt 25 toetaja nimed ja allkirjad. Avaldusi ootame posti teel aadressil Tallinn 11314, Tammsaare tee 25 või käsipostiga Falck Eesti peahoone valvelauda samal aadressil.

Usaldusisikute jaotus on järgmine: üks usaldusisik valitakse mehitatud valvest ja üks administratsiooni (kaasa arvatud müügi, klien-

diteeninduse ja valvetechnika divisjonid) struktuuriüksustest.

Valimiste ajakava sügisel on jaotunud mitme kuu peale. Oktoobri keskpaigaks selgub kandidaatide hulk, siis tuleb ka otsustada, kas jääb kehtima valimiskord põhimõttel 50/50. Kord sätestab, et valimised loetakse toimunuks, kui osaleb 50% töötajatest ja kandidaat osutub valituks, kui tema poolt hääletab vähemalt 50% valimistel osalenutest. Kandidaatide rohkema arvu korral tuleb ilmselt muuta valimiste korda nii, et valituks osutub suurima arvu hääli kogunud kandidaat, sest rohkem kui poolte hääle kogumise nõue muutub ebarealseks.

Võrdse valimistulemuse korral on reaalne ka mitme usaldusisiku kinnitamine.

Oktoobrikuus viiakse läbi vajalikud protseduurilised tegevused, samuti peavad esitatud ka ise oma nõusolekut kandideerimiseks kinnitama. Kui selleks on vaja täiendavat informatsiooni eesoo-

tavatest ülesannetest, kohustus- test ja õigustest, organiseerivad Töönõukogu ja personaliosakond koostöös vastavad infotunnid.

Kirjalikud valimismekirjad jaotatakse struktuuriüksuste kaupa välja novembri alguses tähtajaga 3 nädalat. Novembri lõpus valmivad kokkuvõtted ning detsembri alguseks on teada usaldusisikute nimed, kes võtavad üle volitused või jätkavad oma tööd.

Kõigile küsimustele valimiste korraldamise kohta vastavad **Eela Velström** ja Põhja regiooni personalijuht **Valdur Peebo**, samuti töötajate esindajad. Marvin Torga on Töönõukogu poolt esitatud kandidaadiks ka uut valimistel. Marviniga saab kohtuda iga kuu teisel neljapäeval (sellel aastal siis vastavalt 14. oktoobril, 11. novembril ja 9. detsembril) Värbamiskeskuses Mustamäe tee 5, kella 10-12. ☘

Eela Velström

Falck Eesti personalidirektor

Töönõukogu praegune koosseis

Peeter Tohver	AS Falck Eesti juhatuse esimees	65 11700	peetert@falck.ee
Eela Velström	personalidirektor	65 11785	eela@falck.ee
Margus Kolumbus	juhtimiskeskuse ülem	65 11909	m.kolumbus@falck.ee
Andre Lilleleht	mehitatud valve divisjoni ülem	65 11770	andre@falck.ee
Marvin Torga	turvatöötaja	50 39 063	marvinile@hotmail.com
Ervin Naarits	turvatöötaja	52 77 247	
Tanel Laan	turvatöötaja	55 66 6770	
Henry Seemel	töökaitse spetsialist	65 11996	henry@falck.ee

Kaks aastat usaldusisiku ametis olnud Marvin Torga.

Rääkige oma muredest julgelt

Kuigi usaldusisik on Falckis ametis juba ammu, peab tema olemasolu aeg-ajalt ikka meelde tuletama, et töötajad teaksid, kelle poole oma muredega pöörduda.

Usaldusisik on inimene ettevõtte personali hulgas, kes lisaks oma igapäevatööle kaitseb teiste töötajate huve. Usaldusisik külastab valvatavaid objekte ning selgitab välja töötajate mured ning vaatab üle töötingimused.

Näiteks ei vasta mõnel objektil töötingimused ettenähtule – tuul puhub liiga tugevalt ruumi, nii et turvatöötaja võib haigeks jääda. Tööandja saab pöörduda objekti haldaja poole, et tingimusi parandataks, sest ka kliendid peavad seadust järgima.

Ette tuleb segadusi palkade arvestamisega, mõni ei saa läbi turvajuhiga.

“Inimesed helistavad ka ise ja kurdavad oma muresid,” räägib kaks aastat usaldusisiku ametis olnud Marvin Torga. “Kuna aga töötajaskond ei ole väga teadlik sellise isiku olemasolust, peab ise kontakte looma.”

Põhilisemad probleemid on Marvin Torga ajal olnud söögipausidega. “Näiteks ei ole kohviautomaate ja ei saa sooja toitu teha,” räägib ta. “Seadus näeb lõunapausi ette, aga seda pidada ei ole võimalik.”

Usaldusisik vestleb turvajuhiga ja lepib kokku, et objektile toodaks mikrolaineahjud ning kohviautomaadid.

Tavaliselt küsitakse usaldusisikult paar kolm korda nädalas nõu, kuidas mingis situatsioonis käituda. “Tihti peale ei ole töötaja lihtsalt seadusandlusega kursis.” Suuremaid probleeme tuleb Falcki suuruses ettevõttes usaldusisikul lahendada kord nädalas.

“On oluline, et töötajad ikka julgeksid usaldusisiku poole pöörduda,” rõhutab Torga. “Usaldusisik ei hakka ilma töötaja nõusolekuta probleeme avalikustama. Tihti kardetakse kättemaksu turvajuhil poolt vms – seda ei ole vaja karta.”

Miks on plaastril Falcki logo?

Selle aasta algusest võib mõningatel apteegikaupadel ning paljudel esmaabipakenditel näha Falcki logo. Tegemist on uue segmendiga ettevõtte töös – Falck alustas esmaabitarvete müügiga, ja väga edukalt.

Falcki emafirma Taanis on esmaabitarvete müügiga tegelema juba 20 aastat. Nii otsustati ka Eestis see ala põhjalikult käsile võtta.

Kolmveerandaastase töö tulemusel on Falck lõõnud käed koostööks praktiliselt kõikide suuremate automüüjatega. Falcki tooteid kasutavad näiteks Opel, Volkswagen, Mercedes, Toyota jne. “Meie töö on teinud lihtsaks see, et turg oli täiesti ebakvaliteetset toodangut,” räägib projekti juht Priit Nõgisto. Veel tänapäe-valgi võib autodest leida Nõukogude ajast pärit koledaid sidemeid veel koledamas kunstnast karbikeses.

Autosid toodetakse mitmel pool maailmas ning valmis mudelitesse pannakse kaasa hädavajalik esmaabipakend. Eestis on aga nõuded vastavalt seadusandlusele esmaabitarvete osas väga kõrged ning nii ei vasta “tavalised” esmaabipakid praktiliselt kunagi meie nõuetele. Falcki tooted, mis tulevad Taanist, on aga väga kvaliteetsed ning komplekteeritud vastavalt nõuetele.

Falck viib esmaabitarvete projekti läbi koostöös Punase Ristiga – Falck varustab tarvikutega, Punane Rist viib läbi koolitust. “Sest mis on tarvikutest ka-

su, kui neid ei osata kasutada,” räägib Nõgisto.

Esmaabikomplektide sisu on täpselt määratletud sotsiaalminister Eiki Nestori 1999. aasta määrusega. Sama määrus ütleb, et igas ettevõttes peab olema ka vastava koolituse läbinud inimene. Falck pakubki täisteenust – asutus, mis ostab esmaabitarbeid, saab Punase Risti vahendusel väga väikese tasu eest ka vastava koolituse.

Esmaabitarvete müük on eluliselt tähtis – neid võib kõige ootamatul hetkel igal inimesel vaja minna. Nii saab Falcki esmaabitarbeid osta ka kahest suuremast apteegiketist Apotheka ja Apteek+.

Kui Taanis müüb Falck esmaabivahendeid ca 90 miljoni krooni eest aastas, siis Eestis on Falcki käive lõppeval aastal ca 1,3 miljonit krooni, järgmiseks aastaks planeeritakse jõuda käibeni 3,8 miljonit. See turg on Taanis 98 % ulatuses Falcki käes. Sel on muidugi ka mitmeid põhjuseid.

Taanis ei ole esmaabitarvete müük iseseisev. Kuna Falck on seal kindlustusettevõtte, siis saab klient kindlustuse lisaväärtusena kaasa esmaabipakendi või olenevalt pakettist ka tulekustuti.

Ka Eestis mõtleb Falck esmaajone oma klientide peale. Kui ettevõtte kasutab Falcki mehitatud valve teenust, on ju mugav kui es-

maabitarvete pärast ei pea muretsema, vaid ka need toob Falck kohale – peavad need ju nii ehk nii olemas olema.

Kuumimaks müügiartikliks on plaastrid ja sidemed – need lõpevad kiiresti otsa. “Tööstusettevõtteid tellivad meilt iga kuu uued,” räägib Nõgisto ning märgib, et pärast seda kui on koolitus läbitud, kulub tarbeid veelgi rohkem, sest neid osatakse siis kasutada.

Lisaks “apteegikaubale” pakub Falck veel kahekiilost tulekustutit kodutarbijale ning kuuekiilost äriettevõttele. Usutavasti lisandub valikusse varsti ka kilone, mis on sobilik sõiduautosse.

Kui algust tehti nõu laiatarbekaupadega siis nüüdseks on jõutud juba väga spetsiifiliste toodeteni. Näiteks plaastriautomaat – kui plaastrit on tarvis, tuleb seda vajalikus pikkuses automaadist. Plaaster on ka kohe kleepimisvalmis.

Plaastriautomaat on ettevõttepoolne initsiatiiv – nüüd ei ole töötajatel võimalik meetrite kaup plaastrit koju viia.

Falcki toodangus on veelgi spetsiifilisemaid asju – näiteks metallribaga plaastrid toiduainetööstusesse. Kui mõni plaaster on kogemata piimapakki või saia sisse sattunud, hakkab vastav andur, millest tooted enne turustamisele saatmist läbi lähevad, häiret andma.

Muudatused personali hulgas

Põhja regioon

Tööle tulid

30. augustist töötab turundusosakonnas turundusassistendina **Kaidi Reinu**;
1. septembrist asus müügiosakonda tehnilise sekretäri ametikohale **Maris Loigo**.

Töölt lahkunud

6. augustil lahkus müügiosakonnast tehniline sekretär **Natalja Majevskaia**;
12. septembril lahkus mehitatud valve divisjoni riiklike objektide grupi turvajuhil ametikohalt **Erki Prisk**;
20. septembril lõpetas töö valvetechnikadivisjonis paigaldusjuht **Erki Arakas**;
24. septembril lahkus ametist mehitatud valve divisjoni pangandus- ja büroohonete grupi ülem **Villi Heinsalu**.

Sisemine liikumine

1. septembril asus **Mihkel Veske**

personaliosakonda värbamis-spetsialistiks ning endine turvatöötaja **Raivo Algur** ülendati Harju esinduse turvajuhiks;
15. septembril ülendati juhtimiskeskuse turvatöötaja **Jüri Brovkin** riiklike objektide grupi turvajuhiks;
20. septembril vahetas endine klienditeeninduse osakonna juhataja **Andres Pastarus** oma ameti valvetechnika divisjoni osakonnajuhataja koha vastu ning **Margus Kolumbus** hakkas lisaks juhtimiskeskuse juhataja ülesannetele täitma ka KLTO juhataja kohuseid.

Ida regioon

Töölt lahkunud

31. augustil lõpetas töö Rakvere esinduse teenindus-administraator **Marianne Zaigermaher**;
10. septembril lahkus oma ametist Narva esinduse kliendihaldur **Deniss Tšulkin**.

Sisemine liikumine

1. septembril alustas **Aleksandr Melis** tööd Narva esinduse kliendihaldurina.

Lääne regioon

Tööle tulid

Alates 7. septembrist töötab turvajuhil ülesannetes **Harry Sild**;
17. septembrist töötab teenindusjuhi ametikohal **Mati Salu**.

Töölt lahkunud

21. septembril lahkus Pärnu esinduse turvajuhit **Sergei Latõshev**;
16. september lahkus Viljandi esinduse teenindusjuht **Valdo Laanmets**;
13. septembril lahkus Viljandi klienditeenindaja **Anne Lillemäe**.

Lõuna regioon

Uusi töötajaid, lahkujaid ega liikujaid ei olnud.

Must nimekiri

• **Indrek Safronov** (s. 1977) – Põhja regiooni kaubandusobjektid; varastas objektilt suures koguses kaupa. TL lõpetatud 08.09.2004.

• **Natalja Rosljakova** (s. 1958) – Põhja regiooni kaubandusobjektid; tuli tööle alkoholijoobes ja enne objektilt lahkudes võttis kaasa pudeli viskit selle eest tasumata. TL lõpetatud 21.09.2004

• **Ruslan Saunin** (s. 1984);
• **Aleksandr Avdejev** (s. 1981);
• **Dmitri Lunin** (s. 1983);
Põhja regiooni kaubandusobjektid; varastasid valvatavalt objektilt. TL lõpetatud 16.09.2004

Falck

ESSPress
Falck Eesti infoleht

Väljaandja:
AS Falck Eesti
Tammsaare tee 25
Tallinn 11314

Toimetus:
Indrek Lindsalu,
Meelis Piller
Telefon 6 511 700, 6 511 823
Kujundus: Meelis Piller
Trükk: AS Spin Press
Tiraaz: 1500

Seitsmes rannahooaeg lõppenud

Septembris lõppes Falcki vetelpääste seitsmes hooaeg. Hooaeg oli edukas – vetejumal Neptun ei nõudnud Falcki valve all olevates randades ühtki ujumat endi juurde.

15. septembril lõpetas rannavalve selleks aastaks nii tugevat füüsilist kui psüühilist jõudu nõudva töö. Falck on muutnud elu rannas turvaliseks.

Peamised avaliku korra rikkumised olid suhteliselt süütud – veidi vähem kui pooled kõikidest korrarikkujatest soovis liivale tulla koos koeraga, teist sama palju ilmusid randa klaastaaraga. Kümneid korrarikkujatest kasutas keelatud ujuvahendeid.

Järgnevalt kokkuvõtte hooaja põnevamate sündmustest.

Pirita

- Mõni päev enne hooaja algust – kui randa oli paigaldatud vetelpääste jaama soojak, torn ning kohale veetud varustus – pani keegi kurikael soojakule tule alla. Tule-roaks läks ruumi sisustus ning osa päästevahust. Tänu patrullekipaazhi ning päästeametite kiirele reageerimisele õnnestus täielikku hävingut vältida. Viimaseid päevi enne hooaja avamist korras-tati, küüriti ja remonditi ennast-salgavalt varahommikust hilisõh-tuni. Hooaeg sai avatud nagu kord ette nägi – 15. mai.

- Käesolev hooaeg oli nudisti-devaba. Ilmselt tänu Tallinna lin-na avaliku korra eeskirjade täien-damisele.

- Silmarõõmu pakkus tegijate-le ja rahvale rahvusvaheline surfi-festival, kus jätkus tegijaid ja vär-virohkust.

- Vetelpäästjad olid kahel korral abiks Päästeametile. Tegemist oli Pirita jõel uppunud inimeste-ga. Esimene juhus oli Peterburi maantee silla all ümber läinud paadiga ning teine juhus oli Pirita sillalt alla hüpanud meesterahva-ga. Mõlemal korral kestsid otsin-gud ligikaudu nädala.

- Augusti soojad ja päikese-paistelised päevad tekitasid oma-moodi ranna külalastatavuse rekordi – tippajal oli päevitajaid-pee-sitajaid ligikaudu 16 000. Rand meenutas vahemere kuurorti, kus enam ei olnud ühtki vaba koh-ta, kuhu päevituslina laiali laota-da. Päästjatel ja medpersonalil olid käed-jalad tööd täis. Lisaks tavapäraseks saanud sidumis- ja plaasterdamisvahenditele, mida neil päevil ohtralt kulus, küsiti li-saks hügieenisidemeid ja preser-vatiive. Ilmselt päikese mõju.

- Augustis suleti rand seoses fekaalibakterite pealetungiga.

Stroomi

- Hooaja alguses leiti otse sup-lusakvatooriumist risti ja põiki ase-tatud kalavõrkusid. Vetelpäästjad selgitasid kalameestele, et alanud on suplushooaeg ning andsid üle-vaate ohtudest, mida võrgud uju-jatele kujutavad. Kalamehed kadusid ning ilmusid taas välja 1. septembril, kui rannahooaeg oli lõppenud.

- Akvatooriumist leiti käsigr-naat. Kohale kutsutud päästea-metnikud viisid lõhkekeha mine-ma.

- Vetelpäästjate juurde tulid lapsevanemad, kes teatasid et nende võsud on kummipaadiga sõudma läinud ega paista enam silmapiiril. Asja lähemal uurimisel leiti lapsed pilliroovõsast, kus nad tubli tund aega üritasid vastutuult kummipaadiga mere suu-nas sõuda.

- Vetelpäästjate juurde jooksis väike tüdruk teatega, et rannas ve-deleb surnud onu. Lähemal uurimisel selgus et tegemist on raskes alkoholi-joobes norskava meesko-danikuga.

- Otse suplusakvatooriumisse saabus kaater. Tegemist oli Nais-

saarelt saabunud hädalistega, kel-lel sai üksikul saarel suhkur otsa. Peale suhkrutarude täitmist suun-dus kaater tagasi Naissaarele

- Suplusakvatooriumist leiti suur roostes teravate servadega metallise. Sikutamise käisid erinevad aktivistid. Sikutamise ja ära-veoga sai hakkama Minu Vara.

- Suureks probleemiks lõp-

penud hooajal oli vargus. Varastati inimeste tagant, kes olid oma as-jad valveta jätnud. Varasteks oli narkomaanide kamp, keda vetel-päästjad juba nägupidi tundsid. Reeglina välditi vetelpäästjate lähedust ning varastati ranna kau-gemates servades. Varastatud as-jade jaotamine toimus linnumaja juures Kolde teel.

- Augustis rand suleti seoses fekaalibakterite pealetungiga.

Harku

- Augusti alguses läks keset järve kummuli sõudepaat kahe tütarlap-sega. Vetelpäästjate kiire tegutse-mise tulemusena õnnestus suurem õnnetus ära hoida. Piirduti mär-gade riiete ja ehmatusega.

- Mitmel korral toodi järvelt ära sõudesportlasi, kelle paadid olid ümber läinud – sportlased hülpsid õnnetult paatide kõrval.

- Augusti teisel poolel tõusis tänu paduvihmadele järsult jär-ve veetase. Vee alla jäid märke-poid ja päästerõngaste alused. Vee tõus peatus paar meetrit enne vetelpäästejaama.

- Augustis rand suleti seoses fekaalibakterite pealetungiga.

Kakumäe

- Rannas leiti kaks lõhkekeha, mille päästeamet minema trans-portis.

- Jaanipäeval põletasid pidu-lised ranna välikäimlad. Võttis tükk aega, enne kui need uute-ga asendati. Niikaua oli rahvas sunnitud häda korral lähiümbru-se metsa kasutama.

- Kummitas joogivee puudus. Augusti lõpus tekkis randa müü-gipunkt, kuid hinnad olid seal su-valise marketiga võrreldes lausa kolmekordsed.

- Ainus rand, mis oli reostus-vaba kuni hooaja lõpuni.

Tallinna randade statistika (mai kuni september 2004)

	Pirita	Stroomi	Kakumäe	Harku	Kokku
Esmaabi	73	230	10	31	344
Päästetud					
uppumishohust	0	2	0	2	4
Korrarikumised	846	900	286	182	2214
(lahendatud omal jõul)					
Kadunud lapsed	6	30	0	1	37
Väljakutsed					
politsei	3	3	0	0	6
kiirabi	4	7	1	2	14
Falck ekipaaz	1	1	0	0	2
päästeamet	0	2	2	0	4

Raske õppustel, kerge lahingus

30. augustil kogune-sid Lääne regiooni patrullekipaazide ja mehitatud valve objektide turva-töötajad Mulgimaa pealinna õp-pepäevale, mis seekord lisaks teo-reetilise osale pakkus rohkelt füü-silisi katsumusi.

Õppus "Turvataktiline ja valve-objektide kontroll" viidi läbi endi-se Viljandi Leivakombinaadi terri-tooriumil ja algas korraldaja, SKO peaspetsialisti Margus Mäesalu teemakohase loenguga.

Peale sõnalist sissejuhatust asuti oma teadmisi ja oskusi kasutama paintballis. Paralleelselt sõjamänguga toimus kõiega sei-nalt laskumise õppus instruktor Madis Mäesalu juhendamisel.

Kolmandalt korrusest viperus-teta maalejõudmine valmistab nii mõnelegi osalejale tõsise katsumu-

se. Viimast ei saa aga öelda õppe-päeval osalenud ainuke naissoo esindaja, Haapsalu turvatöötaja Rosa Moori kohta, kes oma julguse ja pealehakkamisega andis sil-mad ette meeskolleegidele.

Osalenute sõnul oli üritus hästi organiseeritud, põhilised kiidusõ-nad kostusid praktilise osa tun-nustuseks.

Järgneval päeval tööpostil de-monstreeriti uhkelt oma "haavu" (loe: sinikaid) erinevates kehapiir-kondades, mille olid jätnud paintballi kuulid.

Turvatöötajad ootavad kannatamatult uusi võimalusi oma keha ja vaimu proovilepanekuks. Korraldajad aga loodavad, et õp-pustel omandatud kogemused ka igapäevatöös kasutust leiavad. ✂

Anneli Kaar

Aksioonis on Vändra osakonna vanemturvatöötaja Tõnu Ausmees.

Rahatöötledjad

AS Sularahakeskus asutati 1997. aastal Hansapanga, Hoiupanga, Eesti Ühispannga ja ESS Grupi poolt. Viis aastat tagasi sai Sularahakeskuse ainuomanikuks AS ESS Grupp. Sularahakeskuse teenuseid kasutavad kõik Eesti pangad.

Sularahakeskuse juhataja Allan Elerand tuli oma praegusse ametisse üle nelja aasta tagasi. Nelja aasta jooksul on kuukäive suurenenud viielt miljonilt kaheksale miljonile. "Me oleme saavutanud stabiilsuse," räägib Elerand.

Elerand on rahul, et lisaks majanduslikule stabiilsusele on stabiilne ka töötajaskond. "Meil on väike voolavuse protsent," räägib ta. Viimasel kahel aastal on hakatud suuremat tähelepanu pöörama töötajate koolitusele ja motivatsioonile. Pidev areng toimub ka kliendisuhetes.

Sel aastal hakkas lisaks Hansapangale ja Ühispanngale Sularahakeskuse raha haldamise teenuseid kasutama ka Krediidipank.

Suurim töö, mis lähitulevikus ees seisab, on seotud euro tulekuga. "Mõtleme sellele juba täna ja teeme vastavaid otsuseid," räägib Elerand. "On oluline, et üleminek tuleks sujuv."

Sularahakeskusele on suuresti abiks olnud suurde kontserni kuulumine. Paljudel töötajatel on olnud võimalus külastada Lääne-Euroopa sularahakeskusi.

"Oleme administratsiooni

hulga viinud miinimumini," räägib Elerand. "Me ei ole viimased kaks aastat kedagi koondanud, kuid kui keegi on lahkunud, pole me uut inimest asemele võtnud. Oleme töö ümber jaotanud." Sularahakeskuse filosoofia on see, et kõik peavad oskama kõike – oluline on meeskonnatöö.

Euro tulekuga on paljudes riikides suurenenud raharöövide arv, rahaveoautosid rünnatakse sagedamini ning eurovõltsingute kvaliteet on paranenud. Riski pole võimalik kunagi nulli viia, kuid riskifaktorit saab hoida võimalikult madalal.

Selaastal võttis Sularahakeskus kasutusele turvakohvritega rahaveoauto. Nüüd planeeritakse neid veel kolm osta. Kui on teada, et raha hävib, pole mõtet ka autole kallale tungida.

Nii on Sularahakeskusel vastutusrikas ja ohtlik ülesanne. "Peame tegema kõik, et midagi meie süü tõttu ei juhtuks," räägib Elerand. ☘

Elas läbi pangaröövi

Erapanganduse algusaegad Eestis olid kirevad. Turvalisuse peale ei osanud keegi täpselt mõelda. Sularahakeskuses kassirina töötav Anneli on omal ajal pangas sularahaga tegeledes koguni pangaröövi üle elanud.

"Ega see nüüd teab mis huvitav juhtum ei olnud, pigem psühhotrauma," meenutab Anneli, kes 1995. aastal panka tööle läks. "Sularahakeskust siis veel ei olnud," lisab ta.

Anneli töötas pangas kassirina ning tegi oma igapäevatööd – luges raha üle. Kassaruum oli tavaline tuba maja kolmandal korrusel, ruumi vaheuks oli klaasist.

"See oli nädalavahetuse päev – vist isegi laupäev, kümne ajal hommikul. Panga kontor oli kinni," räägib Anneli.

Keegi koputas uksele, mille kaudu sisenesid sellel ajal tavaliselt inkassaatorid. Inkassaatorid tulid Eesti Pangast, neil oli must vorm ning neil olid kaasas presentkotid raha jaoks.

Anneli oli koos kolleegiga ruumis ning arvas, et inkassaatorid jälle tulemas. "Juhatasime nad ilusti sisse," jutustab Anneli. Annelil oli suur kaust, kuhu ta

kõik ilusti kirja pani. Nii püüdis ta ka seekord teha – avas kausta ja palus, et ruumi sisenenu hakkas numbreid ütleva. "Tol hetkel ei saanud ma ikka veel midagi aru."

Ja korraga näeb Anneli, et ruumi tulnud inkassaatoriks riietunud mees võttis kolleegil kõrist kinni ning suunas revolvri temale.

"Laua ja sein vahel oli üks väga kitsas vahe – ma ei tea, mis moodi, aga sinna ma end peitsin, politsei küsis ka, et kuidas ma sinna mahtusin," kirjeldab Anneli. "Olin silmad kinni laua all pikali nii kaua, kuni ta ära läks." Röövel sai kaasa tolle aja kohta suure hunniku raha.

Kui kassirid politseid kutsu- ma hakkasid, oli šokk nii suur, et politsei number ei tulnud meelde. Lõpuks kutsuti turvamehed.

"Mina ütlesin, et ilma turvameheta enam ei tööta," räägib Anneli. Anneli töötas kolm nädalat turvamehe kaitse all, siis hakkas jälle üksi töötama.

Pärast seda sündmust muutus turvasüsteem kõvasti paremaks.

Aga oma ameti peale on Anneli jäänud siiani. "Oma alal proff, tema töö kiirust võib võrrelda masina omaga," kiidab ülemus. ☘

Vabal ajal treeneriks

Sularahakeskuse juhataja Allan Elerand tegutseb vabal ajal kõrgushüppetreenerina.

Allan Elerand on spordi vastu suurt huvi tundnud juba varajasest lapsepõlvest. "Algas oli kuueselt," mäletab ta.

Koolipõlves harrastas Elerand erinevaid alasid. Tippspordi tasemele jõudis seitsmekümnendatel aastatel, kui tuli Tallinnasse spordiinternaatkooli – TSIKI – õppima. Kolm aastat treeninguid ning Elerand saavutas kõrgushüppes Eesti noorterekordi.

Tiipsemel sportimisele tõmbas kriipsu vigastus. "Suhteliselt lühikest aega sain sellega tegeleda," räägib Elerand.

Lõpetanud Tehnikaülikooli, töötas Elerand erinevatel töökohtadel. Muu hulgas treenis ta neli aastat poole kohaga Kalevi spordikooli noorsportlasi. "Treeneritöö kill meeldis, kuid tol ajal oli selle tegevuse peamiseks eesmärgiks ikkagi teenida palgalisa," meenutab Elerand.

Koormus hakkas tasapisi liiga suureks muutuma. Kõik suvepuhkused pidi veetma spordilaagrites ning muuks enam aega ei jäänudki. Nii jäi treeneritöö aastateks pooleli.

"Juhuse läbi kohtusin Marko Aleksejeviga," räägib Elerand. "Kuna tal treenerit ei olnud, sai kokku lepitud, et aitan teda natuke tehniliste nõuannetega." Väikesest juhendamise kasvas aga välja põhjalik juhendamine. Tänavu paranesid Aleksejevi tulemused märgatavalt, plaani on võetud Eesti rekordi purustamine.

Treenerina töötab Elerand puhtalt hobi korras, õhtuti ja nädalavahetustel. Treeninglaagrite ajaks tuleb puhkus võtta. "Aitan Markot põhiliselt tehnilistes küsimustes," ütleb Elerand.

"Tänaseks olen saanud palju kogemusi juurde," räägib ta. Palju andis juurde olümpial käik, kus oli

võimalus jälgida teisi tiipsemel sportlasi ja nende treenereid.

Kus on, sinna tuleb, öeldakse. Nii tuli ka Elerannale veel teine õpilane – Rainer Piirimets. "Rainer tegi juba isikliku rekordi – 2,24," on Elerannal heameel.

Elerand ei ole otsustanud, kaua ta treeneriametit oma põhitöö kõrvalt peab.

Järgmisel aastal toimub MM Helsinki, selle ajani on plaanis kindlasti kaasa teha.

"Treeneritöö on suures osas psühholoogi oma. Umbes aasta kulub sellele, et sportlast tundma õppida," räägib Elerand. "On ääretult tähtis mõista, kui suuri koormusi võib määrata ja kuidas viia läbi ettevalmistust."

Elerand tegelab ka ise vaikselt spordiga, käib talvel palju suusatamas ja suvel jooksmas.

"Oluline on alati mingi eesmärk püstitada," selgitab Elerand. "Kui konkreetset eesmärki ei ole, lähed mugavaks ega viitsi treenida," annab Elerand asjatundlikku nõu. ☘

Sport on veres – muu hulgas oli Allan Elerand pikka aega Eesti Petanque'i Klubi Liidu president.

Euro ja superdollar

Sularahakeskuse töötajad peavad oskama eristada valeraha õigest. Mõned neist on nii professionaalsed, et koolitavad ka pangatöötajaid.

Kord kuus tuleb ette, et Sularahakeskuse töötaja avastab rahatöötlusse toodud valuuta hulgest mõne võltsitud rahatähe. See tuleb konfiskeerida ning Eesti Panka ekspertiisi saata. Sularahakeskus ei tohi ise öelda, et tegemist on valerahaga – kõiki kahtlusi peab kinnitama Eesti Pank.

“Ringluses on palju valeraha,” räägib spetsialist Ene, kes on aastatega saanud väga põhjalikud teadmised. “Paar korda nädalas toovad valuutakliendid meile kahtlasi rahatähti põhjalikumaks kontrollimiseks.”

Kui kliendile teatatakse, et osa tema rahast on konfiskeeritud, teeb see loomulikult kurvaks. Seda sõnumit on ka ebamugav edastada. Sealt ongi välja kasvanud koolitus. Tihti küsitakse nõu telefoni teel, et mis valesi on, kuid nii on raske seletada. Nii on hakatud läbi viima põhjalikku koolitust, et kassiiirid enam valeraha läbi ei laseks.

Vastavalt vajadustele toimu-

vad koolitused pankades umbes kord aastas. Kui ring täis, tuleb jälle otsast alata, sest pankadesse on tulnud uued töötajad ning võltsingud on täiustunud ja info ei liigu kassiiirilt kassiiirile nii, nagu peaks.

“Meil on võrdlusmaterjal olemas,” räägib Ene. “On oluline näha kõrvuti õiget rahatähte ja valeraha.”

On huvitav, et tehnikale ei saa alati loota – masin võib väga hea võltsingu läbi lasta ja tuvastamata jätta. Ning ainult UV-masinast on veelgi vähem abi.

“Meie keskendumine just visuaalsele vaatlusele,” räägib Ene. “See on väga oluline eriti viimasel ajal, sest võltsingute kvaliteet on viimasel ajal märgatavalt paranenud.” Ringlusesse on sattunud nn superdollarid, mis on nii hea kvaliteediga, et originaalist saab neid eristada ainult trükimustri mikroskoopiliste erinevuste abil – paber on mõnel võltsrahal originaal ning turvaelemendid õigesti eristamatud.

Päris “koopiarahasid” viimasel ajal enam näha ei ole olnud. Valeraha võib tänapäeval olla isegi kvaliteetsema trükiga kui originaal.

Valeraha liigub kord rohkem, kord vähem. Palju tuleb seda ilmsiks näiteks jaanipäeva ja aastavahetuse paiku.

Kui Ene veel pangas töötas, viskas üks valuutat vahetanud klient nalja, et tegi rahatähed väga püüdlilikult. Pärast selgus, et üks rahatäht oligi võltsitud. Siit moraali – nalja võib küll visata, kuid rahaga opereeriv inimene ei tohi end sellest eksitada lasta ega valvust kaotada.

Uute võltsingute ja kahtlaste aastakäikude kohta saab Eesti Pank tavaliselt ringkirja. Kuid tavaliselt jõuab info Sularahakeskuseni juba varem, klientide vahendusel – s.t valeraha on kohal varem kui info. Tellerite ja sularahakeskuse töötajate vahel on koostöö tihe.

Liigub ka nn pommirahasid. Need on originaalid, kuid rahatähtede ääred nagu põlenud või on need värviga määritud. Seega peavad Sularahakeskuse töötajad jälgima ka, kas tegemist pole rõõvi või varguse tagajärjel ringlusesse sattunud rahaga.

Jälgima peab ka, et raha oleks kehtiv.

Arva ära – millised on õige rahatähed, millised võltsitud Eurod?

Sularahakeskuses käideldakse kümnetkonda erinevat valuutat. Muude rahade sekka sattunud haruldased eksemplarid korjatakse välja – näiteks värviliste templitega dollarid – ning saadetakse mõnda panka. Kuna sellistel rahadel on numismaatiline väärtus, siis käivad numismaatikud pankades aeg-ajalt neid küsima. Vastutulekust kliendile pangad neid ka tellivad.

Esimestel eurokuudel juhtus ühel nädalavahetusel nii, et kotitais raha, mis Sularahakeskuse

toodi, oleks personali peaaegu minestama pannud – praktiliselt kõik kupüürid olid võltsingud.

“Aastas tuleb korra ette, et mõtled, kas üldse ei vaadata, mida vastu võetakse,” räägib Ene. “On olnud juhuseid, kus rahatäheks on loetud visiitkaart või paberitükk.”

Igal juhul on välismaal olles kasulik midagi turult ostes või taksojuhilt raha tagasi saades ettevaatlik olla – rahatähed tuleb põhjalikult üle vaadata, et pärast ise ebamugavustesse ei satuks. ♪

Kui kroon oli uus

Sularahakeskuse paljudel töötajatel on seljataga aukartustäratav kogemus rahamaailmas. Rahatöötamise vahetuse vanem Maido Merisaar meenutab krooni tuleku aegu.

Kui Siim Kallas hakkas endale meeskonda otsima, oli rahanduskrediiti õpinud Maido Merisaarel juba seljataga töökogemus Mererajooni täitevkomitee rahandusosakonna riigitulude revidendina ning 15 aastat tööd Tarbeklaasi rahandusosakonna juhatajana. “Pakkusin ennast, läksin läbi,” räägib Merisaar.

Nädal enne rahareformi sai Merisaar Eesti Pangas emissiooni-osakonna juhatajaks. Osakonna nimi oli küll veidi valesti valitud, sest hakkasid tulema kõned välismaalt sooviga teada saada, milliste väärtpaberitega seal tegeletakse.

“Eesti kroon tuli väga sujuvalt,” mäletab Merisaar. “Raskem periood oli rublade ära korjamine.”

Raha kanti rubla ajal tavaliselt kohvritega asutusest asutusse, nii et panka ei jõudnud käibel olevast rahast suurt midagi. Kui Tarbeklaas töötajatele palka tahtis maksta, pidid ootama, kuni kuu lõpuks piisav summa panka kogunenud oli. “Aga järsku olid kõik kohad rubla täis, et ei jõudnud õieti teist korjatagi,” räägib Merisaar. Rahanduses puudus vastav terminoloogia. Tol ajal ei olnud ka spetsiaalset rahatöötlemise osakonda – see, mis Sotsiaalpankast Estonia puiesteel maha jäi, ei olnud kasutuskõlblik.

Kui asjad hakkasid paremuse

poole minema, hakati ka ruume remontima.

See oli aeg, mil juhtus veel imesid.

Kusagil kontoris hoiti kokkukorjatud rublasid plombeerimata, jõupaberist kottides. Kui need ükskord panka viidi, selgus et väga palju on puudu. Tulnud siis välja, et kes tahtis, see kotist ka raha võttis.

Kui ametlik rubla krooni vastu vahetamise aeg oli läbi, tulnud panka üks kuri vene proua, kes nõudis rahade vahetamist, sest ta olnud suvilas, ega teadnud rahareformi mitte midagi.

Krooni tuleku ajal oli panku 40 ja rohkemgi. Osades töötasid inimesed, kes nõukogude ajast olid harjunud rahaga tegelma. Sellistes pankades käis kõik vastavalt rangetele juhenditele, milles näpuga järke aeti. “Need komertspangad olid isegi liiga täpsed,” mõtiskleb Merisaar.

Teine tüüp panku oli loodud noorte uljaste poiste poolt ning need kippunud tegutsema ilma mängureeglita.

Kord tulnud ühest pangast kleenuke neiu kilekotiga Eesti Panka raha järgi. Kott laetud raha täis ning neiu küsinud, kas kellelgi oleks teist kilekotti anda – üks võib raha raskuse all katki minna. Ei turvamehi, ei inkassaatoreid, marssis tütarlaps suure rahasummaga majast üpris kaugele pargitud auto juurde.

Maido Merisaar oma igapäevakeskkonnas. Väikesel fotol on jäädvustatud Eesti Panga rahahoidla auväärne uks.

Merisaar kirjutas kodus käsitsi kiiruga sularahatöötlemise korra, mis töö juures kirjutusmasinal ümber löödi. Teadaolevalt kehtib see tänaseni.

“Nüüd, Sularahakeskuses on rahatöötlemise juhend algusest lõpuni paika pandud ning me töötame rangelt nende reeglite järgi,” on Merisaar rahul.

Kord sattunud kahekrooniseid täis laev eksikombel Riiga. Toodud rahalast siis veoautoga ära – soovver teadnud vaid, et veab mingeid pabertooteid.

Kui Eesti piiril eskort ta vastu võttis, selgitati ka temale, mis tegelikult autos on. Aga noh, eks kahekrooniste rõõvimine oleks ka üpris tülikas tegu olnud – kahekroonise paberimaht on väga suur.

Kord helistatud ühest pangast ja küsitud, et üks vanatädi pakub neile hõbedast 100kroonist mün- ti – kas selline asi Eesti Vabariigi

kehtib. Loomulikult kehtis, vääringuks 100 krooni, nagu peale vermitud. Mis sellise hõberaha tegelik väärtus aga on, teavad numismaatikud.

Merisaarele meenub, et esimehe “valeraha” tehtud ajalehepaberist. Eesti Ekspressis trükiti viiekroonise pilt ning üks poisike löikas selle sealt välja ning kleepis kokku. Loomulikult jäi ta ka vahele.

Kord lasknud keegi lendu kuuljutu, et kui 10kroonisel trükitud Jakob Hurda portree nina hõõruda, saab teada, kas tegemist on valerahaga. “Kus siis hakkas hõõrutud ninaga Hurtasid tulema,” mui- gab Merisaar.

Väike probleem oli valgete ühekrooniste müntidega, mis vastasid täpselt Saksa marga suurus- se. Miskipärast oli mööda mindud rahvusvahelisest mõõdukas- last, mis hoolitseb selle eest, et erinevate maade rahade mõõdud ei kattuks.

Neid läks päris palju Eestist välja, sest neid sai mugavalt mängu- ja sigareti-automatides kasutada. Korra tahtis ka üks ole- matu Tartu kasiino neid münte suures koguses tellida, kuid kaval plaan nähti kiiresti läbi.

Saksa mark oli suur väärtus. Helistatud valuutavahetuspunk- titst Eesti Panka ja öeldud, et neile toodi võõrapäraseid saksa mar- kasid, millel on kuidagi liiga pal- ju nulle peal. Veider, et sealsed töötajad ei saanud ise aru, et tegemist on ammu käibelt kadu- nud Reichsmargaga – sümboli- kagi oleks pidanud kahtlane tun- duma.

Kui Eesti Panga seifi vana ja auväärne uks moodsa vastu vahe- tati, müüris tollane töötajaskond vutlari oma nime ja mõne raha- tähega uksepiida betooni sisse.

“Raha eksiteerib väärtuse mõõdupuuna veel pikka aega,” arvab Merisaar. ♪

Falck panustas õigele mehele

Falck on tuntud kui suur sporditoetaja. Nagu hiljuti kõik taas veenduda võisid, teeb Falck oma panuseid õigetele meestele – kettaheitja Aleksander Tammert tõi Ateena olümpiamängudelt ära pronksmedali.

Aleksander Tammerti olümpiaaegne suvi oli väga tihe. Koos oma treeneritst isaga veetis ta osalt aega Otepääl. Ühest küljest oli see nagu puhkus, teisest küljest treening. Vaadati paiku, kus omal ajal kettaheitjad treenisid ning võistlesid.

Ateenasse sõitis Tammert mõni päev enne võistlusi. "Ma arvan, et see oli hea, et viimasel momendil Kreekasse läksin," räägib kettaheitja. Kohaneda Tammertil vaja ei olnud – Ameerika Ühendriikides Dallases veedetud ülikooliaastad olid andnud talle piisava ettevalmistuse kuuma kliimaga harjumiseks.

Paar päeva reisist puhunud, oli Tammert kohe valmis kvalifikatsioonihetked ette võtma. "Närv oli sees küll," meenutab sportlane. "Kaks päeva magasin end välja ja sain kvalifikatsioonil hea tulemuse."

Olümpiaraskused

Olümpia on keeruline võistlus. Kodumaal või "tavalistel" võistlustel võib teha häid heiteid järjest ning treeningutel tehakse maailmarekordid. Kuid olümpiamängud toimuvad iga nelja aasta tagant. See lisab noile võistlusile väärikust, seda enam et tänavu olid mängud olümpia sünnimaal Kreekas. "Kunagi ei tea, kuidas psüühika toimib," selgitab iidse spordiala medalist.

Nii on treeneril kahekordne ülesanne – lisaks tehnika lihvimisele ja koormuste määramisele peab treener täitma psühholoogi osa. "Hea treener peaks olema väga hea psühholoog," räägib Tammert ja kiidab enda treenerit õpingute päevilt Ameerikas.

Rahvasuu räägib, et igal sportlasel on oma nõid. "Mõned on käinud küll end pakkumas," muigab Tammert, "Mõned kes on saanud mingi vigastuse, püüavad seda mingil erilisel moel parandada. Kuid ma arvan, et see ei ole füsioloogiliselt võimalik. Mõni nõid suudab võib-olla peas midagi pöörata, et ei tunne valu, aga päriselt see vast võimalik ei ole."

Kui Falcki peakontoris Tammertit pidulikult vastu võeti, selgub huviliste pinnimise peale, et üks tervendaja Tammertil siiski on. Nimelt tema abikaasa. Abikaasa on oma mehe püüdlustele igati toeks ning see mõju on igati suurem kui ükskõik millisel nõial.

1. Aleksander Tammert ning Falck Baltiisi juhatuse esimees Urmas Sõorumaa praegu Tartu Spordimuuseumis asuva Ateena olümpiamänguse pronksmedaliga. 2. Aleksander Tammerti pidulik vastuvõtt Falcki peamajas. 3. Vasakult: Aleksander Tammert junior, treener Aleksander Tammert senior, Falck Ida-Eesti direktor Paul Muttanen, Sularahakeskuse juhataja Allan Elerand. 4. Aleksander Tammert annab Urmas Sõorumaa kingitud olümpiamaskofile autogrammi.

Slovenia tüdruk

Kui Aleksander 1998. aastal Ameerikas õppis, tuli samasse ülikooli üks kaunitarist Sloveenia odaviskaja Elizabeta. "Ta meeldis paljudele poistele, kuid millegipärast olin mina see õnnelik, kes temaga kokku jäi," meenutab Tammert.

Pärast kooli sõitis Aleksander Eestist oma tulevast abikaasat Ameerikasse vaatama. Külustus sattus väga rasketele ajale – järgmisel hommikul toimus terrorirünnak Maailma Kaubanduskeskusele. "Kui hommikul ärkasime, siis vaatasin, et näidatakse mingit uut Ameerika filmi," meenutab Tammert. Sportlane pidi "lennuvangis" viibima terve nädala.

Kui Aleksander jälle kodus oli, selgus, et perele on oodata juurdekasvu. Ajad Ameerikas olid ik-

ka segased, hirmutati Antraxi ja muude viirustega. "Mõtlesin, et minu naine ja laps on seal," räägib Tammert. "Sõitsin sinna."

Elizabeta ütles, et vababielu tema ei taha – mees ikkagi võorast riigist. Nii abielluti Ameerikas, pakiti asjad ja sõideti Eestisse. "Sellega hakkas pihta n-õ rahvusvaheline pereelu," räägib Tammert.

Elizabeta suhtleb Aleksandri emaga saksa keeles, Aleksander räägib abikaasaga inglise keeles. Kuna Aleksandri isa, õed ja vennad ei räägi teisi keeli peale eesti ja vene keele, räägivad nemad Elizabetaga vene keeles – sloveenia keel on slaavi keelerühmas ning Elizabeta püüab neile vene-päraselt murdes sloveenia keeles vastata.

"Isegi laps saab aru vähemalt kolmest keelest," räägib Alek-

sander. Ema räägib lapsega sloveenia keelt, Aleksander ja tema ema eesti keelt.

"Ja kui me omavahel suhtleme, siis räägime ka lapsega inglise keeles," räägib Tammert ning tal on hea meel, et kaheaastane tütar hästi nendes kolmes keeles juba hakkama saab.

Võit

Tippportlase elus on keemia igapäevane – lihaste stress, põletikud, antioksidandid, vabade radikaalide põletamine – Aleksander pole aga keelatud aineid kunagi tarvitanud. Auväärselt kettaheitjalt seda ei ootakski. Sama ei saa kahjuks või õnneks öelda Tammerti kolleegide kohta.

"Ma nägin, et tal olid probleemid," meenutab Tammert ungarlastest kettaheitja Fazekase juhtumit.

Kes mäletab – Fazekase treeneri hüüdnimi oli Keemik. "Midagi võis aimata." Fazekase keeruline plaan dopingukontrolli alt vedada ei läinud õnneks.

Kui Aleksander oli Ateenas juba neljanda kohaga leppinud, tuli hommikul teade, et kettaheitel on probleem. "Kõigepealt kuulata probleemi isik üle – kas ta end välja vabandab," selgitab Tammert protseduuri. "Siis tuleb kokku rahvusvaheline arstide nõukogu, kes sportlase samuti üle kuulab." Fazekas tagandati esikohalt.

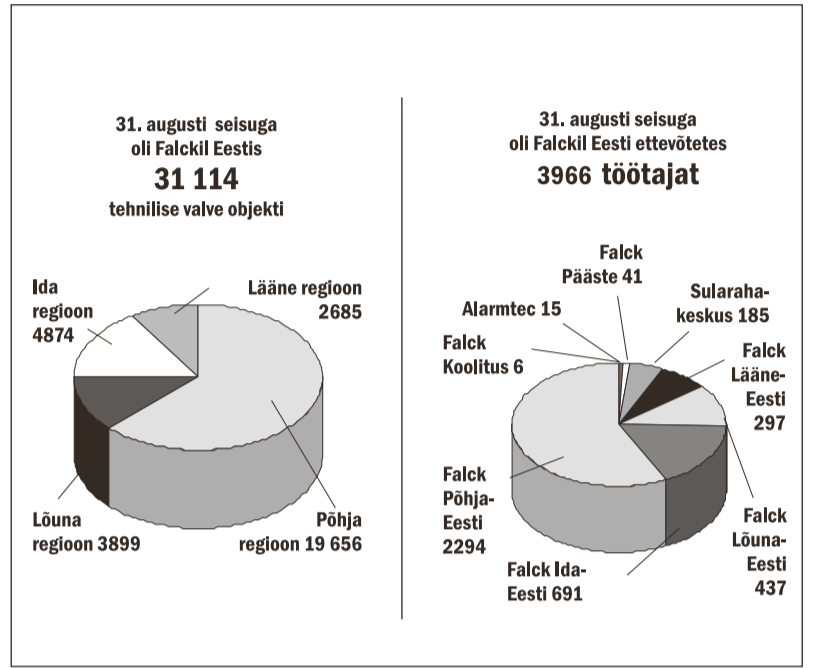
"Neljanda ja kolmanda koha fiilingu vahe on ikka väga suur," räägib Tammert.

Medal annab sportlasele kindlustunnet ja motivatsiooni. "Tegelikult tundsin, et oleksin veelgi paremini võinud," lõpetab Tammert. ☘

			Auk Kleppuv aine Korrapidaja			Mehe nimi		
	Lapsele kohane käitumine Atlas					Laevnik Lind		
		Vene lennuk Keha osad			Aktuaalne kaamera Gramm	Olema vorm Rand Riik		
		Riik Sina					Maja osa Raadius Raha ühik	
		Mina						
Lüsk Enne lõunat ld.k.		Siseorgan Automaki tootja Naatrium			Uhke pidu Mitte peal			
Lahendus Priit 10								Pakend Ajaühik
		Valus Püstoli mark Okey		Ole asemel Allahindlus Malend		Uhendriigid in.k lüh. Kutsuv saadetus		
	Täpiga täht Null Haigus	Ajanäitaja Aktuaalne kaamera			Kaalium Neljapäev		Nädala esimene päev Kodulind	
		Taas Televisioon		Tüdrukute mänguasi Nemad				
		Naatrium Sina		Kelvin In.k eessõna		10 in.k. Hapnik		
		Mehe nimi Kuld Aasta		Teenuse liik Jood				
Naise nimi Vee sõidukid								Vanus mitmuses

RISTSÕNA

Ristsõna lahendus (tumedates ruutudes) ja oma kontaktandmed saatke kuni 29. veebruarini 2004 e-posti aadressile a.putting@falck.ee. Õigesti vastanute vahel läheb loosimisele Falcki võtmehoidja. Juulikuu lehe ristsõnale lahenduse – "Nato manöövrid" – leidnute hulgast osutus loosiga võitjaks **Indrek Kokk**, kes on Põhja regiooni kaubandusobjektide grupi vahetuse vanem. Ristsõna on koostanud **Priit Keskla**, Rakvere esinduse müügiesindaja.

Falck hakkab ehitama mänguväljakut

Augustis toimus Tallinnas Viru Keskuse parkimismajas Falck Klubi korraldatud laste joonistusvõistlus "Minu unistuste mänguväljak". Tegemist ei olnud lihtsalt lõbusa meelelahutusüritusega – Falck tahab järgmisel aastal Tallinnas mänguväljaku ka päriselt valmis ehitada.

Võistlustel osales 50 last, kelle ülesanne oli joonistada selline mänguväljak, nagu nad ette kujutavad, et neile meeldida võiks. Samuti said lapsed avaldada arvamust ja teha ettepanekuid linna mänguväljakute osas.

Üritust väisas Falcki patrullauto ning lastega tegeles Turvajänes. Huvilised said turnida mööda roniseina, mille otsast nägi üle Tallinna kesklinna majade katusete.

Kõige paremale joonistajale ja oma idee põhjendajale sai auhind – rulluisud. Kui järgmisel aastal unistuste mänguväljak valmis saab, on seal rulluisukudega mõnus aega veeta.

Peaauhinna võitis Jaana. Tema joonistus kujutas mänguväljakut, mis oli mõeldud nii päris pisikesetele lastele kui ka natuke suurematele. Mõeldud oli ka emadele-isadele, et neilgi oleks koht, kus istuda ja jälgida oma laste tegevust.

Mänguväljaku rajamise idee sai alguse sellest, et Tallinna kvartalisestest ja suuremate mänguväljakute seis on kurb. Uuendatud ja kaasajastatud on ainult väike osa mänguväljakuid.

Parem seis on Nõmme ja Mustamäe linnaosas. Enamus mänguväljakuid näeb aga välja just nagu paneelmajade ajastuse kuuluv vanaraud. Lisaks sellele, et enamus mängupaiku on halvas seisukorras ei ole neid piisavalt, et pakkuda lastele kohta, kus ennast lapsena tunda. Vast-

valminud mänguplatsid lõhutakse vandaalide käe läbi üsna ruttu. See on kurb tõsiasi.

Viru keskuse joonistusvõistlus oli esimene samm probleemi lahendamiseks. Ürituse eesmärk oli teada saada, millist mänguväljakut lapsed tahaksid, mis atribuutikat see peaks sisaldama ja kuhu see peaks rajatama, miks just nende kodu juurde on seda kõige enam vaja ning kus ja kuidas lapsed on seni oma vaba aega veetnud.

Seega sünnib paik, mis on tehtud koostöös lastega. Mänguväljakute põhiprobleem on tihti see, et valminud paika ei halda ega valva hiljem keegi – need lõhutakse ja määritakse.

Falcki mänguväljakut käiksid korrastamas aga Falck Klubi liikmed. Loomulikult valvab seda mängupaika Falck.

Mänguväljakul on teadetetahvel, kus seisab kirjas, et inimesed, kes näevad mingit korrarikumist peaksid koheselt helistama 1911 ja teatama olukorrast. Tähtis on, et lapsevanemal tekiks kindlustunne, et kui ta laps läheb mänguväljakule, on tagatud tema ohutus.

Väljaku atraktsioonid peavad olema sobivad ja jõukohased eri vanuses lastele ja tegevusvõimalusi peab olema palju ja erinevaid – eelduseks on suur ala.

Kuna linnalastel puuduvad paigad, kus oma aega ohutult ja meeldivalt veeta, siis viibivadki

Võidutöö ja võitja Jaana. Pilte laste joonistusvõistlusest saab vaadata Falck Klubi kodulehel www.falcker.ee.

noored üha vähem väljas. Tavaline liikumistrajektor on kool-kodu, kusjuures sõidetakse suuremalt jaolt vanemate autodega, seeläbi halveneb laste tervis.

Mänguväljakute puudumine või halb seis mõjutab ka lapse sotsiaalset arengut. Kui lapsel ei ole kodu lähedal kohta, kus ta saab ennast lapsesõbralikus keskkonnas rahulikult teostada (loe: maha laadida) – on kerge tulem, et otsitakse eneseteostusvõimalusi mujalt.

Projekt on plaanis kaasata linnavalitsus, et selgitada välja koht, kuhu mänguväljak rajada.

Loetelu laste ideedest, mis kindlasti peaks ühel toredal mänguplatsil olema:

- erinevad kiigid;
- ronimisredelid;
- liumägi (suur ja väike);

- pingid istumiseks;
- veekogu ja purskkaev;
- liivakast;
- rula- ja rattateed;
- labürint;
- pehmed hüppamis-müramiskohad;
- koht, kus saab sõpradega vestelda;
- muruplats, kus jooksumänge mängida;
- pallimeri;
- ameerika mäed;
- liug vette;
- turnimis-loss;
- vedrukiiged;
- jäätise ostmise võimalus;
- puu, kus saab ronida (päris puu moodi ja otsas on onn);
- õuduste maja;
- mänguautodega saab kihutada;
- ronisein;
- maja, kus kodu mängida. ☺

Falck Lääne – Lääne politsei 6:2

Falck Lääne-Eesti juhid võitsid 16. septembril Pärnus toimunud jalgpallimatšis Lääne Politseiprefektuuri juhtkonda 6:2.

Mängu alguseks kohale sõudnud pilvest lajattava paduvihma niisutusel jooksid esindused platsile. Mõlema meeskonna rivistused olid muljetavaldavad: spordidressid olid selga tõmmanud nii politseiprefekt **Kalle Laanet** kui Falcki Lääne regiooni juht **Alar Salum**. Loodusjõud õnnistasid üritust kauni vikerkaarega, mis just avavileks taevast särema löi, ning siis muutusidki igapäevased koostööpartnerid tunniks ajaks kompromissituteks konkurentideks.

Haarav jalgpalliheitlus kulges

esiti politseinike surve all, kes löid ka avavärava. Falcki tiimi toetama saabunud kisakoori röömuks toimus aga teisel poolajal oluline pööre. Kas oli see nüüd Falcki tiimis vaheajal peetud salanõu või vastutuul, mis prefektuuri spordimehi teisel mängupoolel kimbutas või hoopis punasärklaste parem füüsiline vastupidavus – iga tahes sattus pall nüüd üha sagedamini ja sagedamini politsei kollipri selja taha.

Lõppresultaadiks märgitud 6:2 tähistas seekord Falck Lääne-Eesti veenvat ülekaalu. Jala said val-

geks turvajuht **Sergei Latõšev**, teenindusdirektor **Ruslan Mironov** (2 väravat) ja Sularahakeskuse kohalik juht **Janno Juhkov** (2). Lõpuminuteil löödud üllatusvärava autor oli aga SKO peaspetsialist **Margus Mäesalu**.

Mõlema meeskonna häälekate fännide toel möödunud spordietendust võrtsitas kommentaari-dega seekord õhtujuhi rollis üles astunud Haapsalu esinduse turvajuht **Meelis Vingissaar**, palluritele sekundeerisid vaheajal särtsakad tantsutüdrukud.

Ühise mängujärgse saunaskäigu järel nenditi, et "võitis sport" ja lepiti kokku järgmises möödumõõtmises mõnel teisel spordialal aasta lõpus. ♪

Anneli Kaar

Falcki peamaja rattasõit uues kuues

Traditsiooniline jalgrattavõistlus ümber Falcki peahoone toimus sel aastal uut moodi, lisaks Falcki oma töötajatele võitsid üksteisel möötu nn VIPid – tuntud ettevõtete tippjuhid.

Tore rattasõit sai tänavu teoks juba neljandat korda ning algusest peale on selle ürituse hing olnud **Mait Sammalsaar**, kes nüüd on ametis Sularahakeskuses.

"Eks rahvale on ju ikka tsirkust vaja, ja nii tekkis ühel hetkel ka mõte, et ka meie peamaja inimesed vajaksid mingit ergutavat show'd," meenutas Sammalsaar.

Esimesel aastal toimus lausa kaks võistlust, aga seda oli liiga palju. "Sestap keskendusime ürituse sisulisele poolele," meenutas Mait.

Kuna läbi nelja aasta on osalejateks olnud ka meie peamaja tippjuhid, siis tänavu otsustati tuua juurde veelgi teravust ning sära ning saadeti kutsed ka teada-tuntud inimestele väljapoolt ettevõtet.

2. septembri õhtupoolikul toimunud võistlust kommenteeris rahvale üsnagi meeldejäävalt **Madis Kiviloo**, kes kommenteerib ka kõiki Eesti suuremaid rattatüritusi. Kohtunik oli Eesti Jalgrattaliidu sekretär **Urmas Karlson**.

Esmalt sõitsid naised tõukerattaga kolm ringi ümber maja. Võitjaks krooniti **Triin Mustjõgi** Sularahakeskusest, teise koha võitles välja **Katrin Zirk** samuti Sularahakeskusest. Rohkem kahjuks osalisi polnudki.

Seejärel startisid nn. viimase mehe sõidule 16 Falcki tubli meest. Kokku sõideti ümber maja 18 ringi ja võidumeheks osutus taas **Mait Mändmets** (Falck Eesti). Teine oli Mait Sammalsaar ja kolmas **Arbo Aasoja** (Falck Eesti).

Ja siis tuligi VIPide eraldistardist sõit, kaks ringi ümber maja, vastaseks vaid stopper.

Selles seltskonnas tegi parima aja meie oma kontserni mees, Alarmteci juht **Priit Sarapuu**, teiseks tuli **Enn Veskimägi** (Standard), kolmandaks jällegi meie mees, **Andrus Ossip**. Järgnesid: 4. **Urmas Sõorumaa**, 5. **Tarmo Keskküla**, 6. **Valdo Kalm** (EMT), 7. **Allan Elerand**, 8. **Peeter Tõhver**.

Kõik osalejad said diplomi, parimaid autasustati lisaks parkimiskellaga. Järgnes koosviibimine peamaja saunas.

Sammalsaare sõnul oli selle aasta võistlus kindlasti eelnevatest edukam, ja seda just tänu professionaalsele kommentaatorile ja publikule, keda oli kohale tulnud tavapärasest rohkem.

"Kindlasti jätkame traditsiooni ja kohe kindlasti mõtleme midagi uut järgmiseks aastaks välja," lubas Sammalsaar. "Loodame järgmisel aastal stardis näha rohkem VIPe ja kindlasti rohkem naissportlasi." ♪

Sügisjooksu karikas jäi meie valdusse

Falck Eesti kontserni jooksjad jätsid ka sel aastal koju rändkarika, mille saab Sügisjooksul arvukaima osalusega töökollektiiv.

Seekord Ühispanga nime kandnud Sügisjooksu teavituskampaania läks meie kontsernis lahti juba augusti keskkel, mil sekretärid alustasid osalejate registreerimist. Kokku pani end kirja 226 Falcki töötajat ja 20 Spordiklubi Falck liiget väljaspoolt.

Laupäeva, 4. septembri hommikul kell 9 kerkis Saku Suurhalli peasissepääsu kõrvale Falcki logodega telk, kus saabuvad ja eelnevalt registreerunud falklased said kätte oma järjekorranumbri ja selga särema löi.

Kell 11 kõlas stardipauk poolmaratonis (21,1 km) osalejatele, keda seekord oli kokku 323. Ilm oli stardi hetkel üsna sobilik võimsate lõputulemuste saavutamiseks – päike paksude pilvede

taga, õhutemperatuur 18 kraadi, puhus möödukas tuul.

Poolmaratonile startis Falckist 9 jooksjat, kellest parimana, üldarvestuses 92. kohal lõpetas Falck Lõunat esindanud **Veiko Randalu** ajaga 1:25.32. **Indrek Lindsalu** oli 103. (1:27.32), **Jevgeni Hafizov** 176. (1:36.24).

Esimesed kolm falklast said autasuks erinevas rahalises vääringus Rademari kinkekaardid.

Falck Eesti avalike suhete direktor **Indrek Lindsalu** kiitis rada, ilma ja iseenast ning tões suure rahuloluga, et saavutatud tulemus on tema elu parim poolmaratoni aeg. **Indrek** treenib regulaarselt 5-6 korda nädalas ja tema selle aasta suur eesmärk on 17. oktoobril toimuv Amsterdami maraton.

Tootearendusjuht **Silver Lume** oli seekord starti tulnud sooviga poolmaraton edukalt lõpetada, meenutades muigega eelmist aastat, mil ta 10 km rajal sõna otseses mõttes "pildi eest" jooksis. Selleks aastaks aga oli Silver

edukalt treeninud, kuigi hiljutine puhkus tõi endaga kaasa 4 lisakilu. Hoolimata kõigest oli mehel suur soov poolmaraton lõpuni joosta, mida ta ka tegi ajaga 1:53.24.

Kuna korraldajatel jäi puudu jooksuaegu fikseerivatest kiipidest,

siis Silveri aeg kahjuks üldprotsokollis kajastamist ei leidnud.

Kui kell sai 12.30, säras selges taevast juba soe sügispäike. 10 km rajale sööstis esikoha nimel ränka võitlusse 2753 jooksjat.

Falcki arvestuses oli kiireim (üldarvestuses 27.) **Tanel Ader** (36.07,1), teine (76.) **Aleksander Savello** (38.58,3) ja kolmas **Priit Sarapuu** (40.36,0).

Falcki poolne peakorraldaja, Põhja regiooni personalijuht **Valdur Peebo** jäi üritusega igati rahule, sest võrreldes eelmise aastaga oli osalejate arv ligi 100 inimese võrra suurem.

Paljude jooksus osalejate jaoks möödus esmaspäevane tööpäev kindlasti oma nime otsimisega lõpuprotokollist ja väikese sõbraliku aasimisega teiste, tulemuse poolest nõrgemate töökaaslaste aadressil.

Aitäh kõigile osalejatele ning kohtumiseni järgmisel aastal! ♪

Andres Puffing